

Collon & Sjostakovitjs 10.

DR
Symfoni
Orkestret

DR Symfoniorkestret

Koncertmester: Christina Åstrand

Nicholas Collon

Dirigent

Augustin Hadelich

Violin

Grażyna Bacewicz (1909-69)

Ouverture (1943)

🕒 ca. 6'

Sergej Prokofjev (1891-1953)

Violinkoncert nr. 2, g-mol, opus 63 (1935)

I – Allegro moderato

II – Andante assai

III – Allegro ben marcato

🕒 ca. 26'

Kun lørdag:

Overrækkelse af Kammersanger Emil Holms Mindelegat 2023

Pause (30') ca. kl. 20.10/14.45

Dmitrij Sjostakovitj (1906-75)

Symfoni nr. 10, e-mol, opus 93 (1953)

I – Moderato

II – Allegro

III – Allegretto – Largo – Più mosso

IV – Andante – Allegro – L'istesso tempo

🕒 ca. 53'

DR Koncerthuset

Koncertsalen

Torsdag 5. oktober 2023

kl. 19.30

Lørdag 7. oktober 2023

kl. 14.00

Torsdagskoncerten

sendes direkte i

P2 Koncerten,

genudsendes søndag

kl. 12.15 og kan også

høres i DR Lyd.

MØD MUSIKKEN

kl. 18.30/13.00 i

koncertsalen

med Esben Tange

Den 40-årige engelske dirigent **Nicholas Collon** er en af sin generations mest spændende dirigenter. Han har siden 2021 været chefdirigent for Finlands Radiosymfoniorkester, og som gæstedirigent har han optrådt med DR Symfoniorkestret flere gange. Sammen har de også indspillet et album med klaverkoncerter af Haydn og Ligeti, hvor solisten er pianisten Shai Wosner.

Nicholas Collon begyndte sin dirigentkarriere, da han som 20-årig grundlagde det nyskabende Aurora Orkester, som han stadig er leder af. Han er optaget af at gå nye veje med musikken og har uopført over 200 nye kompositioner. I det hele taget gør han en stor indsats for at præsentere musik, der fortjener mere opmærksomhed. Det gælder bl.a. musikken af den polske komponist Grażyna Bacewicz, som han også har indspillet på et album med sit finske orkester.

FOTO: CHRIS CHRISTODOULOU

39-årige **Augustin Hadelich** er en af tidens allerbedste violinister. Han optræder som solist over hele verden, og heldigvis har han et tæt forhold til DR Symfoniorkestret, som han har optrådt med adskillige gange.

Augustin Hadelich er født i Italien af tyske forældre og er i dag amerikansk statsborger. Han er en meget generøs musiker med et virtuost og utroligt udtryksfuldt spil, og han kommunikerer også flittigt på sin Youtube-kanal, hvor han fortæller om musikken og giver gode violintips.

Augustin Hadelich spiller på en Guarneri-violin fra 1744, der tidligere har tilhørt den store polske violinist Henrik Szeryng. "Jeg elsker dens mangefacetterede og menneskelige klang – den er nærmest som en sangstemme", siger han. Blandt hans mange indspilninger er senest et album, der rummer Prokofjevs Violinkoncert nr. 2.

FOTO: SUXIAOYANG

FOTO: PER MORTEN ABRAHAMSEN

Lige siden DR blev grundlagt i 1925, har **DR Symfoniorkestret** bragt den symfoniske musik ud til publikum, lyttere og seere i hele landet. Samtidig er orkestret blevet en vigtig repræsentant for dansk musik i udlandet gennem turnéer og medieproduktioner, som har vundet international genklang.

DR Symfoniorkestrets chefdirigent har siden 2016 været italienske Fabio Luisi, som bl.a. har stået i spidsen for højt profilerede turnéer til Kina, Japan og USA. Det er også Luisi, som dirigerer DR Symfoniorkestrets indspilning af Nielsens symfonier og koncerter, der er udkommet på det tyske pladeselskab Deutsche Grammophon. Næste store projekt for orkestret og Fabio Luisi er indspilningen af Alexander Skrjabin's orkesterværker, også med udgivelse på Deutsche Grammophon.

DR Symfoniorkestret har altid været tæt forbundet med den danske musik, men orkestret favner samtidig hele det rige,

symfoniske repertoire fra forskellige klassiske og romantiske traditioner op til vores egen tid. DR Symfoniorkestret samarbejder hver sæson med nulevende komponister for at være med til at udvikle og forny orkestermusikken.

Som medieorkester spiller DR Symfoniorkestret ikke bare for de 100.000 koncertgæster, som hver sæson oplever orkestret live i DR Koncerthuset eller på turné. Mere end 500.000 lyttere og seere følger orkestrets klassiske koncerter på radio, tv og internet, og millioner lytter med, når koncerterne transmitteres internationalt.

Ud over det klassiske repertoire har DR Symfoniorkestret i disse år stor succes med at spille soundtracks fra film og computerspil. Over 340 millioner seere har set videoer fra orkestrets soundtrack-koncerter på sociale medier, og DR Koncerthuset har en af Danmarks største YouTube-kanaler med tæt på 800.000 faste følgere.

Bacewicz, Prokofjev & Sjostakovitj

Grażyna Bacewicz: Ouverture

Den polske komponist Grażyna Bacewicz var en utrolig begavelse, der både udfoldede sig som koncertviolinist, romanforfatter og komponist. Hun sagde selv, at hun havde "en indre motor", der gjorde hende i stand til at arbejde og tænke meget hurtigt. Hendes puls var høj, og hun foretrak at løbe frem for at gå. Hun skrev sin første komposition, da hun var 13 år, og da var hun allerede i gang med at uddanne sig som pianist, violinist og komponist.

I midten af 1930'erne blev hun koncertmester for Polens Radiosymfoniorkester og beholdt stillingen, indtil hun efter et trafikuheld i 1954 var nødt til at trække sig tilbage. Nu kunne hun koncentrere sig om at komponere, hvad der længe havde været hendes højeste ønske.

Også som komponist nåede hun højt i sit hjemland, men hun døde alt for tidligt, blot 60 år gammel, i 1969. Og herefter blev der desværre ret stille om hendes navn.

Med forsinkelse er musikken af Grażyna Bacewicz vendt tilbage i koncertsalene og har i dag international opmærksomhed. Hendes musik er brillant komponeret, skarpskåret og fuld af aktivitet. Det gælder også de værker, hun skrev under 2. Verdenskrig, hvor Polen ellers var i centrum for nogle af verdenshistoriens værste grufuldheder. I det virtuose koncertstykke **Ouverture** fra 1943 er det som om, hun udtrykker en anden virkelighed – en ideel verden, hvor pulsen er høj, livsenergien er blomstrende, og hvor menneskets "indre motor" arbejder på højtryk, så længe vi er i live.

Sergej Prokofjev: Violinkoncert nr. 2

"Prokofjevs **Violinkoncert nr. 2** er en af de mest medrivende og farverige violinkoncerter, der findes", siger aftenens solist, Augustin Hadelich. "Prokofjev er en rigtig historiefortæller, og i særlig grad i dette værk. Jeg opfatter violinkoncerten som et eventyr ved sengetid, der begynder mystisk og lidt uhyggeligt og slutter virkeligt medrivende!"

Grażyna Bacewicz komponerede

utrolig flittigt, især
instrumentalmusik,
bl.a. fire symfonier,
syv violinkoncerter
og utallige
kammermusikværker.

Sergej Prokofjev var født i Rusland og havde siden den russiske revolution i 1917 levet i omrejsende eksil uden rigtig at føle sig hjemme noget sted. I begyndelsen af 1930'erne begyndte han at overveje at vende tilbage til sit fædreland, der nu var blevet til Sovjetunionen. I sin dagbog skrev han et personligt manifest om at komponere musik med "en ny form for enkelhed". Det passede fint til det kommunistiske Sovjetunionen, hvor den moderne musik ikke måtte være provokerende.

Et af hans første værker i den fase er Violinkonzert nr. 2 fra 1935, der er i musikalsk familie med hans populære ballet Romeo og Julie, komponeret samme år. I begge værker er der en vidunderlig, skæv charme, hvor smukke melodier og dansende rytmer drejes blidt i uventede retninger, uden at musikken dog går helt af led. Vi er i trygge omgivelser, samtidig med at vi føres nye steder hen.

Violinkonzerten begynder mystisk med violinen helt alene. Dens lille tema kører i ring, som om musikken er låst fast i en boble af spekulationer. Modsætningen kommer med det næste tema, som er lyst og poetisk. Der er altså en helt klassisk kontrast mellem to temaer. I Prokofjeps historiefortælling virker det som om, violinen mest har lyst til at stikke af fra dilemmaet.

Helt anderledes er den lomme af idyl, man kommer til i næste sats. Det kan virke som en naiv drøm – og er det måske også. Prokofjev udfolder en vidunderlig serenade, som gror og gror, imens den som en spirende blomst vender sig efter solens skiftende retninger. "Det er en af de skønneste melodier, der er skrevet for violin", siger Augustin Hadelich. "Jeg ville ønske den aldrig holdt op!"

En ny dynamik springer ud i 3. sats, som højst overraskende er i spansk fandango-rytme! Måske fordi Prokofjev havde turneret i Spanien og det var planlagt, at violinkonzerten skulle uropføres i Madrid. Prokofjev tilsætter endda spanske kastagnetter, og endnu et slagtojsinstrument, stortrommen, skaber et komisk perspektiv i orkesterbilledet med sin groteske buldren.

Året efter koncerten i Madrid vendte Prokofjev tilbage til Sovjetunionen. Her blev han boende resten af sit liv, og særligt i de første år gav det en opblomstring af hans kreativitet. Men under Stalins tyranniske styre blev han også udnyttet, truet og undertrykt – og han fik aldrig lov til at forlade landet igen.

Dmitrij Sjostakovitj: Symfoni nr. 10

Dmitrij Sjostakovitjs **Symfoni nr. 10** er et meget omfangsrigt musikværk. Det taler med store bogstaver, varer lang tid og kræver mange musikere. Samtidig er det også et temmelig mystisk værk. Hvad det er, musikken vil fortælle os, har været diskuteret i mange år.

I dag opfattes symfonien gerne som et billede på, hvad der sker med et menneske og et folk, der mister friheden. Den fortolkning passer perfekt med kompositionstidspunktet, for Sjostakovitj skrev symfonien få måneder efter, at Sovjetunionens diktator Josef Stalin var død i 1953. Stalin havde været i spidsen for et tyranni af værste art. En åben opposition fandtes ikke, men efter hans død begyndte kritiske røster at spire frem. Symfonien kan høres som sådan et udsagn om rædselsstyret og dets millioner af ofre.

Sjostakovitj havde selv været i skudlinjen og var flere gange blevet hængt ud for at forråde sit land ved at skrive musik, der var alt for avanceret. For at holde balancen komponerede han derfor også simplere værker, der bedre svarede til partilinen. Men i denne Symfoni nr. 10 tales der med en personlig stemme, for man opdagede hurtigt, at Sjostakovitj havde indskrevet sit eget navn i symfonien: Tonerne D-Es-C-H, der udgør hans initialer (= D. Sch.).

De fire toner danner et mærkeligt lille tema, der dukker op i 3. og 4. sats. Et musikalsk symbol, hvor Sjostakovitj udråber sit eget navn. Måske for at vise, at han eksisterer – og altså har overlevet diktatoren – og for at tilføje et 'vandmærke' til symfonien, et garantibevis for, at tankerne i musikken er hans og ingen andens.

Symfonien begynder med en meget lang, mørk førstesats, der bevæger sig tungt afsted. Instrumenterne samler sig efterhånden om et enkelt tema, der vokser til et dissonerende skrig. Derefter synker musikken langsomt ind i sig selv og ender i samme ørkesløse vandring, hvor den var begyndt.

2. sats er en voldsom kontrast. Den er blevet fortolket som et musikalsk portræt af Stalin, der hæmningsløst kvaser sine omgivelser. Messingblæsernes korte, brølede rytmer er endda blevet sammenlignet med Stalins talestemme. Afslutningen er fuldstændig abrupt – ligesom Stalins adfærd var uberegnelig.

Symfoniens mest gådefulde del er 3. sats, der tilsyneladende udspiller sig helt inde i komponistens hoved. Oplægget er et

Sjostakovitj skrev

efter sin 10. Symfoni flere andre, intense værker, hvor hans egne initialer indgår som kode i musikken.

lille spøjst tema, der tripper rundt, uden at det fører nogen steder hen. Den fastlåste tankegang afbrydes af et hornsignal, der dukker op i alt 12 gange, som en tanke, der ikke kan rystes væk. Orkestret svarer insisterende med tonerne D-Es-C-H, Sjostakovitjs initialer.

Først flere årtier efter Sjostakovitjs død fik man noget af forklaringen: Elmira Nazirova, der i 1953 var en ung komponist og pianist, fortalte, at Sjostakovitj dengang var meget forelsket i hende. I et af sine breve til hende fortalte han, hvordan han havde drømt hele 3. satsen. Bogstaverne i Elmiras navn er oversat i en musikalsk kode, der danner hornsignalets melodi og mødes i en hemmelig affære med Sjostakovitj-motivets musikalske ID-bevis.

Hverken kærligheden eller diktaturet udtalte Sjostakovitj sig nogensinde om. Hvis han var dissident i Sovjetunionen, holdt han det i så fald skjult hele livet. Og det gør 4. sats til endnu en gåde: Den udvikler sig fra en indadvendt begyndelse til en glad, kvik musik, der måske er en parodi på den typiske, sovjetiske finalesats med positiv attitude.

Ind fra højre kommer dog 'Stalin-temaet' fra 2. sats, som straks afbrydes af Sjostakovitjs personlige motiv for fuld udblæsning. Et symbolsk opgør, hvor Sjostakovitj tilbageerobrer ejerskabet over symfonien. Nu skal ingen længere bestemme over ham og hans musik.

Jens Cornelius

DR Symfoniorkestret **– nomineret til Gramophone Awards 2023** **for 'Årets orkesterindspilning' & 'Årets orkester'**

"The best Nielsen cycle we've yet had on record... This orchestra lives its heritage."

– Gramophone Editor's Choice

Kammersanger Emil Holms Mindelegat

Som en del af denne uges koncerter vil formanden for DR Symfoniorkestrets medlemsforening, Dorte Bennike, ved lørdagens koncert overrække Kammersanger Emil Holms Mindelegat på vegne af hele orkestret.

Hvert år uddeles Emil Holms Mindelegat, som er på 30.000 kr., til enten et ungt talent på vej frem eller til en ældre musiker, der har gjort en ekstraordinær indsats i musikens tjeneste.

Kammersanger Emil Holms Mindelegat er indstiftet til minde om Emil Holm, der blev den første chef for Statsradiofonien (det nuværende DR), hvor han fra 1925-1937 var driftsleder – datidens svar på vore dages generaldirektør.

Emil Holm var en ildsjæl, der brændte for musikken – og først og fremmest den klassiske af slagsen. Med en baggrund som professionel operasanger på især de tyske operascener, kombineret med et stort ønske om at bringe den klassiske musik ud til folket, tog han initiativ til at oprette det, der i dag er DR Symfoniorkestret og grundlagde også de ugentlige Torsdagskoncerter – alt under mottoet "Det bedste – kun det bedste".

Emil Holm blev født i 1867 i København. Han døde 83 år gammel i 1950.

Emil Holms Mindelegat 2023 uddeles ved lørdagens koncert.

Emil Holms Mindelegat er senest blevet tildelt

- Violinisten Svend Asmussen (2016)
- Det Kgl. Kapel (2017)
- Violinisten Tutter Givskov (2018)
- Dirigenten Morten Ryelund (2019)
- Sangeren Birthe Kjær (2021)
- Cembalisten Lars Ulrik Mortensen (2021)
- Dirigenten Michael Schønwandt (2022)

DR Symfoniorkestret

Violin 1

Christina Åstrand
Soo-Jin Hong
Jan Leif Rohard
Kern Westerberg
Johannes Søe Hansen
Anders Fog-Nielsen
Helle Hanskov Palm
Per Friman
Sarah Jillian McClelland
Tine Rudloff
Sabine Bretschneider-Jochumsen
Sophia Bæk
Trine Yang Møller
Runi Bæk
Patricia Mia Andersen
Monika Malmquist Egholm
Anja Zelianodjevo
Peter Andreas Nielsen
Johan Amandus Lind

Violin 2

Teresa La Cour
Gunvor Sihm
Bodil Kuhlmann
Line Marie Most
Amalie Kjældgaard Kristensen
Anne Marie Kjærulff
Andrea Rebekka Alsted
Stanislav Igorevich Zakrjevski
Benedikte Pontoppidan Thyssen
Ida Balslev
Vladimir Yosifov
Austin Lee Hansen
Erik-Theodor Danciu
Borbála Brezovszky

Bratsch

Michael Andreas Grolid
Dmitri Golovanov
Gunnar Lychou
Kristian Scharff Fogh
Astrid Christensen
Katrine Reinhold Bundgaard
Lilion Anne Søren

Stine Hasbirk Brandt
Katarzyna Bugala
Alexander Butz
Magda Svensson
Einar Kyvik Bauge
Vinçen Arneodo
Mikkel Schreiber Thomsen
Caroline Risbo Gammeltoft-Hansen

Cello

Soo-Kyung Hong
Henrik Dam Thomsen
Johan Krarup
Louisa Schwab
Chul-Geun Park
Cansin Kara
Hyazintha Andrej
Olga Chwaszczewska
Karin Dalsgaard
Mihai Fagarasan

Bas

Joel Gonzalez
Thoralf Strandli Pedersen
Henrik Schou Kristensen
Ditlev Damkjær
Mads Lundahl Kristensen
Nicholas Franco
Karla Wulff
Piotr Dubajko

Fløjte

Anna Nykvist
Katlijn Sergeant
Russell Satoshi Itani

Obo

Theophile Pierre Florent Hartz
Kristine Vestergaard
Ulrich Trier Ortmann

Klarinet

Pedro Franco Lopez
Klaus Tönshoff
Thomas Lund Jensen

Fagot

Audun Halvorsen
Sebastian Svensson
Dorte Bennike
Archie Auger

Horn

Aurora Sæterhaug Bye
Gunnar Rohlén
Dominika Piwowska
Oskar Lejonclou
Henning Hansen
Anna Nygård Lingdell

Trompet

Michael Frank Møller
László Molnár
Karl Husum
Andreas Jul Nielsen

Basun

Lars Ragnar Karlin
Brian Bindner
Gabriel Boezi Gjerpe

Tuba

Thomas Andre Røisland

Slagtøj

Gert Skød Sørensen
Lukasz Szyszko
Klaes Breiner Nielsen
Lars Vestergaard Larsen

Pauker

Nicola Carrara

Med forbehold for ændringer. Se opdateret musikerliste i foyeren på koncertdagen

2. & 3. NOVEMBER

Matvienko & Romeo og Julie

Oplev de hollandske klaverbrødre Lucas og Arthur Jussen som solister i Poulencs dobbeltkoncert, hvor cabaret og gøgl blander sig med de klassiske toner. I anden del af koncerten dirigerer Dmitry Matvienko, vinderen af Malko Konkurrencen 2021, Prokofjevs elskede balletmusik om Romeo og Julie.

Læs mere og køb billetter på [**drkoncerthuset.dk**](https://drkoncerthuset.dk)

DR
Symfoni
Orkestret

DR's KONCERTVIRKSOMHED STØTTES AF BLANDT ANDRE

A.P. MØLLER OG HUSTRU CHASTINE MC-KINNEY MØLLERS FOND TIL ALMENE FORMÅAL
FONDATION CARIS

CARL NIELSEN OG ANNE MARIE CARL-NIELSENS LEGAT

AAGE OG JOHANNE LOUIS-HANSENS FOND

AUGUSTINUS FONDEN

BECKETT-FONDEN

WILHELM HANSEN FONDEN

LÉONIE SONNINGS MUSIKFOND

VENNEFORENINGEN FOR DR's KOR OG ORKESTRE

Chef for DR Koncerthuset, Den Levende Musik og P2 — Kim Bohr

Chef for DR Symfoniorkestret udvikling og drift — Jakob Holtze

Repertoirechef — Tatjana Kandel

Produktionstilrettelægger — Karen Skriver Zarganis

Produktionsledere — Anne Dueholm Jacobsen, Morten Danvad

Lydproducer — Thore Brinkmann

Musiktekniker — Peter Bo Nielsen

Redaktør — Helle Kristensen

Design — DR Design

Foto — Christian Rahbek Olsen

Tryk — Bording Danmark A/S